

A wafer does not diminish the window - רקיק אינו ממעט בחלון -

Overview¹

This תוספות will discuss the size of an opening which is required in order for טומאה to extend from one room to the adjacent room (or from a lower floor to a higher floor) and have the adjacent room considered an אוהל for טומאה.

דיני חלון פירש רבינו יצחק בן רבינו מרדכי על פי המשניות² -

The ריב"ם explained the laws regarding the size of a window (to extend the טומאה) according to the משניות, as follows -

דאם הוא חלון העשוי לתשמיש³ שיעורו להביא טומאה⁴ בפותח טפח -

That if it is a window which is made for utility, the size of the opening which is required to extend the טומאה is the opening of a טפח squared (a טפח by a טפח) -

וכשיתמעט מטפח אפילו במשהו אינו מביא -

And when it becomes less than a טפח squared even by a miniscule amount, it cannot extend (מביא) the טומאה into the adjacent room -

ואם הוא חלון שעשוי לאורה⁵ ועשוי בידי אדם שיעורו כמלא מקדח גדול של לשכה⁶ -

And if it is a window which is made for lighting purposes and it was man made, its required size is like the full width of the large drill in the לשכה -

שהוא כמלא פונדיון האיטלקי שהוא סלע נירונית⁷ והיא יתירה על סלע סתם -

Which the מקדח גדול was the size of an Italian פונדיון which is the same size as a סלע 'regular', which is larger than a סלע -

דסלע סתם הוא פחות ממלא מקדח סתם וכל שכן ממקדח גדול כדאמרינן בבכורות (דף לז, ב) -

For a regular סלע is smaller than an ordinary מקדח, and it is certainly smaller than the large מקדח, as the גמרא states in בכורות -

ואותו חלון שעשוי לאורה אינו מתמעט מסתימת משהו⁸ כיון שהיה בו כשיעור -

¹ See 'Overview to the previous תוס' ד"ה אמר.

² This is referring to the משניות in פרק יג מס' אהלות.

³ This can mean that the (base of the) window is used as a shelf, or the opening is used as a means of transferring items from one room to the other through the opening of this window.

⁴ If the corpse is in room 'a' and there is a window of a פותח טפח into room 'b'; room 'b' is also considered an אוהל and whatever is found in room 'b' is טמא as if it was in room 'a', where the מת is.

⁵ The purpose of this window is to bring in light from one room to the other. (One room may be open to the outdoors while the other is not).

⁶ A לשכה (office) is a room in the ביהמ"ק; in one of these rooms they had tools for repairing the ביהמ"ק. Among those tools was the large drill (there was also a medium and small drill). Presumably a מקדח גדול is (still) smaller than a טפח.

⁷ This is referring to נירון קיסר (commonly known as the Emperor Nero).

⁸ A small obstruction in this window (for light), which makes its opening less than the שיעור of a מקדח הגדול, does not remove its capacity to be the טומאה, Rather it must be a large obstruction that makes the opening very small.

And that window which was made for light, does not become diminished through a miniscule closing, since initially it had the required amount -

אלא עד שיתמעט שלא יהא בשיריים⁹ רום אצבעים¹⁰ על רוחב גודל -

Rather it becomes diminished when the remainder is less than (two fingerbreadths high) [a finger] by the width of the thumb -

ומאור שאינו עשוי בידי אדם אלא מעצמו כגון חררוהו מים או שרצים שיעורו מלא אגרוף -

However a window which is not man made, but happened by itself; for instance, water or vermin bored the hole, its שיעור to be הטומאה is the size of a (large) fist -

חישב עליו לתשמיש שיעורו פותח טפח למאור שיעורו מלא מקדח¹¹ -

If he intended to utilize this self-made window, its שיעור is a square טפח, but if he decided to use it for light its שיעור is a מקדח -

ומלא אגרוף מפרש התם באגרופו של בן אבטיח ורבי יוסי אומר בראש כל אדם¹² -

And the גמרא there in בכורות explains that by the size of a fist we mean the fist of בן אבטיח (a large person) and ר"י says that מלא אגרוף is the size of any person's head -

ושאינו עשוי¹³ לאורה ולא לתשמיש אלא לאויר ולשמור גנות ופרדסים -

And a חלון which is not used neither for utility, nor for light, but rather for air or to watch from it gardens and orchards -

אותו שיעורו כמלא מקדח בינוני :

Its שיעור is like an average מקדח.

Summary

<u>שיעורו אם נסתם</u>	<u>שיעורו</u>	<u>סוג החלון</u>
אפילו משהו	פוחת טפח	חלון העשוי לתשמיש
אצבע על רוחב גודל ¹⁴	מלא מקדח גדול	חלון העשוי בידי אדם לאור
אפילו משהו	מלא אגרוף	חלון שנעשה מאליו
אפילו משהו	פוחת טפח	חלון שנעשה מאליו וחישבו לתשמיש
אפילו משהו	מלא מקדח קטן	חלון שנעשה מאליו וחישבו למאור
אפילו משהו	מלא מקדח בינוני	חלון שעשוי לאויר

מקדח, מקדח בינוני, מקדח קטן; The size of the various openings in ascending order is; מלא אגרוף, פוחת טפח, גדול.

See 'Thinking it over' # 1.

⁹ The הגהות הב"ה amends this to read, (instead of על אצבעים על בשיריים כי אם אצבע על,).

¹⁰ An אצבע is the finger next to the thumb.

¹¹ This means a מקדח קטן. See 'Thinking it over' # 2.

¹² The head of an average person.

¹³ The הגהות הב"ה amends this to read לא אורה (instead of עשוי לאורה).

¹⁴ This follows the גירסת הב"ה (in footnote # 9).

Thinking it over

1. Why is there this difference that by a חלון העשוי לתשמיש it is not מביא טומאה even if מיעטו במשהו, however by a חלון העשוי בידי אדם לאור, it is מביא טומאה,¹⁵ unless it is smaller than אצבע על רוחב גודל?

2. Why is there this difference that by a חלון העשוי בידי אדם לאור the שיעור is מלא מלא מקדח קטן¹⁶ is חלון שנעשה מאיליו וחישבו למאור for a שיעור; however the שיעור גדול?

¹⁵ See footnote # 8.

¹⁶ See footnote # 11.